

РЕШЕНИЕ

№ 42

гр. Пловдив, 07.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на десети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Вера Ив. И.а

Членове: Катя Ст. Пенчева

Тодор Илк. Хаджиев

при участието на секретаря Мила Д. Тошева
като разгледа докладваното от Вера Ив. И.а Въззивно търговско дело № 20235001000656 по описа за 2023 година

Производството е въззивно по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Обжалвано е решение № 294/18.08.2023 г., постановено по т.д. № 520/2022 г. на ОС-Стара Загора, с което е признато за установено по отношение на Т. К. Т. съществуване на вземането на „Б.Б.Р. М..“ ЕАД-гр.С., ЕИК за сумата 174 641, 23 лв., представляваща главница по договор за кредит № г. и анексите към него за периода от 05.02.2016 г. до 4.01.2022 г., ведно със законната лихва за периода от датата на подаване на заявлението 10.01.2022 г. до окончателното изплащане на вземането, и сумата 28 030, 13 лв., представляваща договорна лихва за периода от 05.02.2016г. до 04.01.2022 г., за които е издадена Заповед № 51/25.01.2022 г. по ч. гр. д. № 43/2022 г. по описа на Районен съд - Нови пазар, отхвърлени са предявените иски от „ББР М.“ ЕАД-гр.С. против Т. К. Т. за установяване, че Т. К. Т. дължи на „ББР М.“ ЕАД такси в размер на 5 438, 22 лв. за периода от 05.02.2016 г. до 04.01.2022 г. и неустойка в размер на 89 787, 88 лв. за периода от 05.02.2016 г. до 04.01.2022 г. по договор за кредит №.... г. и анексите към него, осъден е Т. К. Т. да заплати на „ББР М.“ ЕАД-гр.С. направените в заповедното

производство разноси в размер на 4 155, 47 лв., съразмерно с уважената част от исквете, и направените в исковото производство разноси в размер на 4 325, 56 лв., съразмерно с уважената част от исквете, осъдено е „ББР М.“ ЕАД-гр.С. да заплати на Т. К. Т. направените в производството разноси в размер на 79, 91 лв., съразмерно с отхвърлената част от исквете, осъдено е „ББР М.“ ЕАД-гр.С. да заплати на И. С. И. от АК- С. З. адвокатското възнаграждение за оказаната безплатна адвокатска помощ на ответника в размер на 2 393, 59 лв., съразмерно отхвърлената част от исквете.

Жалбоподателят Т. К. Т. моли по съображения, изложени във въззивната жалба от 5.09.2023 г., решението да бъде отменено като неправилно в неговата част, с която е признато за установено по отношение на него съществуване на вземането на „ББР М.“ ЕАД-гр.С., ЕИК за сумата 174 641, 23 лв., представляваща главница по договор за кредит № г. и анексите към него за периода от 05.02.2016 г. до 4.01.2022 г., ведно със законната лихва за периода от датата на подаване на заявлението - 10.01.2022 г. до окончателното изплащане на вземането, и сумата 28 030, 13 лв., представляваща договорна лихва за периода от 05.02.2016г. до 04.01.2022 г., за които е издадена заповед № 51/25.01.2022 г. по ч. гр. д. № 43/2022 г. по описа на Районен съд - Нови Пазар, както и в частта му за разноските, като бъде изцяло отхвърлен предявеният срещу него иск. Като ответник в производството пред окръжния съд оспорва иска като неоснователен. Претендира за присъждане на разноси.

Ответникът по подадената от Т. Т. жалба „Б.Б.Р. М.“ЕАД-гр.С. моли тя да бъде отхвърлена като неоснователна по съображения, изложени в писмен отговор, подаден на 24.10.2023 г. Претендира за присъждане на разноси.

Жалбоподателят „Б.Б.Р. М.“ЕАД-гр.С. моли по съображенията, изложени в подадената на 15.09.2023 г. въззивна жалба, решението да бъде отменено като неправилно в частта му, с която са отхвърлени предявените от „ББР М.“ ЕАД-гр.С. против Т. К. Т. икове за установяване, че Т. К. Т. дължи на „ББР М.“ ЕАД-гр.С. такси в размер на 5 438, 22 лв. за периода от 05.02.2016 г. до 04.01.2022 г. и неустойка в размер на 89 787, 88 лв. за периода от 05.02.2016 г. до 04.01.2022 г. по договор за кредит №.... г. и анексите към него, както и в частта му за разноските, като предявеният от дружеството иск бъде изцяло уважен. Като ищец в производството пред

окръжния съд дружеството е предявило иск с правно основание чл. 124, ал.1 във вр. с чл. 415, ал.1, т.1 от ГПК, вр. чл. 422, ал.1 за признаване за установено спрямо ответника Т. К. Т., че дължи в качеството му на солидарен длъжник на основание чл.121 и следващите от ЗЗД на банката следните суми, дължими съгласно договор за кредит № г. и анексите към него солидарно с кредитополучателя Р.Р.В.: сумата 174 641,23 лв. - главница по договор за кредит № г. и анексите към него за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г., ведно със законната лихва за периода от 10.01.2022 г. до изплащане на вземането, сумата 28 030,13 лв. – договорна лихва за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г., сумата 5 438,22 лв. – такси за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г. включително, сумата 89 787,88 лв. – неустойка за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г., както и сумата 6 107,95 лв. за платените в заповедното производство разноски (5 957,95 лв. ДТ и 150 лв. юрисконсултско възнаграждение), за които суми в полза на ищеца е издадена на 25.01.2022 год. заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 от ГПК ведно с изпълнителен лист по ч.гр.д.№ 43/2022 г. по описа на Районен съд -Нови пазар, срещу която ответникът Т. Т. е възразил по реда на чл. 414 от ГПК. Претендира за присъждане на разноски.

Ответникът по подадената от дружеството-ищец въззивна жалба Т. К. Т. моли тя да бъде отхвърлена като неоснователна по съображенията, изложени в писмен отговор от 4.10.2023 г. Претендира за присъждане на разноски.

Пловдивският апелативен съд провери законосъобразността на обжалваното решение съобразно разпоредбите на чл. 269 от ГПК и във връзка с оплакванията и исканията на жалбоподателите, прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност и намери за установено следното:

Не се спори между страните, видно е и от приложеното по делото на ОС-Стара Загора ч.гр.д. № 43/2022 г. на РС-Нови пазар, че по реда на чл. 417 от ГПК в полза на „Б.Б.Р. М.“ЕАД-гр.С. е издадена на 25.01.2022 г. срещу ответника по делото Т. К. Т. заповед №51 да заплати солидарно с лицата П.Р.В., П.Е.Д., Р.Р.В. посочените в исковата молба суми за главница, договорна лихва, санкционна лихва (неустойка) и такси, ведно със законна лихва върху главницата от датата на постъпването на заявлението в съда

10.01.2022 г. и ведно с разноските за заповедното производство, като вземането произтича от неизпълнение на договор за кредит № г. и анексите към него (анекс №1/18.12.2015 г., анекс № 2/17.08.2016 г., анекс №3/27.07.2017 г. и анекс №4/10.07.2018 г.), изпълнението на задължението по който е обезпечено с договорна ипотека, учредена с нотариален акт за учредяване на договорна ипотека върху недвижими имоти №..., том ... рег. № 11857, дело № 2772/2015 г. на нотариус П. А., който кредит е обявен от дружеството за предсрочно изискуем от 25.02.2021 г. поради преустановяване на плащанията по договора за кредит. Безспорно е също така, видно е и от посоченото приложено ч.гр.д. № 43/2022 г. на РС-Нови пазар, че само ответникът Т. Т., след като му е била връчена на 23.02.2022 г. заповедта за изпълнение, надлежно е подал в едномесечния срок на 15.03.2022 г. възражение, за което дружеството е било уведомено на 9.05.2022 г. и на 31.05.2022 г., в едномесечния срок, е била подадена от дружеството исковата молба с вх. № 3484/31.05.2022 г., с която съгласно чл. 422,ал.1 от ГПК е предявен установителният иск по чл.415,ал.1,т.1 от ГПК.

С исковата молба от 31.05.2022 г. дружеството-ищец твърди, че между него (с предишно наименование „.....“ЕАД) и Р.Р.В.-земеделски производител като кредитополучател и ответника Т. К. Т. и лицата П.Е.Д. и П.Р.В., тримата като солидарни длъжници на основание чл.121 и сл. от ЗЗД, е сключен представеният в копие с исковата молба договор за кредит № от 13.11.2015 г, съгласно който дружеството е предоставило на Р.В. кредит в размер на 201 500 лв., който е усвоен в пълен размер. Твърди, че за обезпечаване на вземанията по договора за кредит кредитополучателят и ипотекарен длъжник Р.Р.В.-земеделски производител, както и ипотекарните длъжници Р.В.П. и Т.П.П. са учредили договорна ипотека върху конкретно посочени недвижими имоти съгласно посочен нотариален акт. Твърди, че поради преустановяване на плащанията по договора за кредит банката с нотариална покана е уведомила кредитополучателя и солидарните длъжници за просрочените към 18.08.2020 г. задължения, която покана е връчена на кредитополучателя Р.В. на 2.09.2020 г., както и на солидарните длъжници, съответно, на П.В. на 28.08.2020 г., на П.Д. на 2.09.2020 г. и на Т. Т. на 10.02.2021 г. Твърди, че в нотариалните покани изрично е посочено, че ако в посочения в тях срок кредиторът не получи плащане на всички просрочени суми, ще обяви на основание чл.22,ал.1,б.“а“ от договора за кредит всички

свои вземания по него за предсрочно изискуеми от деня, следващ изтичането на 14-дневния срок. Твърди, че от длъжниците, включително в периода от 10.02.2021 г. до 24.02.2021 г. от Т., не е постъпило плащане на просрочените суми, подробно описани в нотариалните покани, поради което от 25.02.2021 г. дружеството счита всички свои вземания по договора за кредит и анексите към него за предсрочно изискуеми. Твърди, че на 7.01.2022 г. от страна на дружеството е подадено заявлението за издаване на заповед за изпълнение и изпълнителен лист по ч.гр.д. № 43/2022 г. на РС-Нови пазар за посочените в исковата молба суми, като след възражението на ответника Т. Т. районният съд е указал да бъде предявен иск и дружеството претендира с подадената на 31.05.2022 г. искова молба да се признае за установено спрямо ответника Т., че той му дължи солидарно с кредитополучателя Р.В. заплащане на исковите суми за главница, възнаградителна лихва, неустойка, такси и разноски.

С отговора на исковата молба от 23.08.2022 г. ответникът Т. възразява, че искът е неоснователен, защото, на първо място, между ищеца и ответника въобще не е възникнало облигационно правоотношение по посочения договор за кредит и анексите към него, както и защото, на второ място, дори и да се приеме, че е възникнало облигационно правоотношение, то не е такова за солидарна задълженост на ответника на самостоятелно основание спрямо ищеца, основано на разпоредбите на чл.121 и сл. от ЗЗД, а се касае за акцесорна солидарна отговорност на ответника спрямо ищеца, основана на поръчителство по чл.138 и сл. от ЗЗД, която към датата на образуване на заповедното производство по ч.гр.д. № 43/2022 г. на РС-нови пазар е била погасена на основание чл. 147,ал.1 от ЗЗД. Възразява и че дори и да се приеме, че ответникът дължи на ищеца парични суми по процесния договор за кредит и анексите към него, то те не са в заявения от ищеца размер, който оспорва.

С молба от 4.10.2022 г. ищецът представя справка по чл.366 от ГПК с подробни изчисления относно паричната претенция срещу ответника Т..

С подадения от ответника на 18.10.2022 г. допълнителен отговор се поддържат заявените с първоначалния отговор възражения и оспорвания. Заявено е възражение за нищожност на клаузата на чл.20 от договора за кредит, предвиждаща неустойка в размер на 0,1% на ден върху размера на просрочените задължения за всеки ден забава, поради нищожност на

основание чл.26,ал.1 от ЗЗД – поради накърняване на добрите нрави, с оглед на което претенцията в размер на 89 787,88 лв. за вземане за неустойка за периода 5.02.2016 г.-4.01.2022 г. е неоснователна. Заявено е и възражение за изтекла погасителна давност по отношение на част от претендираните от ищеца вземания.

С постановеното на 18.08.2023 г. съдебно решение окръжният съд намира, че не се установява ответникът да има качеството на поръчител, а се установява, че той е поел задължението по кредита солидарно с кредитополучателя Р.В.-земяделски производител. Съдът при тълкуването на основание чл.20 от ЗЗД на клаузите на договора приема, че лицата, посочени в титулната част, сред които е и ответникът Т., несъмнено имат качеството на солидарни длъжници наред с главния длъжник Р.В.-земяделски производител и отговарят солидарно с нея, независимо че сумата по кредита е усвоена от кредитополучателя. Съдът посочва, че никъде в договора за кредит няма уговорена клауза, че той ще бъде обезпечен с договор за поръчителство и с поръчители - посочените в него като съдлъжници лица. Съдът посочва, че тъй като договорът за поръчителство е писмен и формата е за действителност, то той трябва да бъде сключен в писмена форма или отделно между кредитора и поръчителя, или да бъде инкорпориран в договора за кредит, но следва да има изрична уговорка в тази насока – че се учредява поръчителство като обезпечение на задълженията на кредитополучателя, а видно от клаузите на договора за кредит такива уговорки между страните не са налице. Съдът посочва, че в договора е уговорено, че солидарните длъжници отговарят заедно с кредитополучателя по общите правила за солидарност на чл.121 и сл. от ЗЗД, поради което с подписването на договора Т. е станал солидарен длъжник на ищеца и за това заявените от него възражения са неоснователни, като той дължи да върне предоставената сума при условията и в сроковете, уговорени в договора, за което не са представени доказателства. Относно заявеното възражение за давност, направено едва и само с допълнителния отговор по чл.373 от ГПК от ответника, съдът приема, че то е заявено след определения в закона срок, а именно с отговора на исковата молба, поради което възражението е преклудирано и съдът не е надлежно сезиран с него. Съдът с оглед представените доказателства и заключението на СИЕ приема, че ответникът Т. дължи на дружеството-ищец сумата 174 641,23 лв., представляваща главница по договора за кредит и анексите към него за

посочения в исковата молба период 5.02.2016 г.-4.01.2022 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението 10.01.2022 г., както и сумата 28 030,13 лв., представляваща договорна лихва за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г. Относно вземането за такси в размер на сумата 5 438,22 лв. за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г. съдът намира, че в случая не е ясно то на какво основание и върху каква сума е начислено, за да може да се извърши преценка за неговата основателност, поради което приема, че следва да отхвърли иска за тази сума. Относно вземането за неустойка в размер на 89 787,88 лв. за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г. съдът посочва, че е договорена от страните мораторна неустойка с клаузата на чл.20 от договора, която да обезщетени ищеца за забавата в изпълнението на паричното задължение по договора за кредит, съгласно която клауза при нарушаване на сроковете за издължаване на кредита се дължи неустойка в размер на 0,1% на ден върху размера на просроченото задължение за всеки ден забава. Съдът намира, че преценяван към момента на сключване на договора размерът на уговорената от страните неустойка, съпоставен със стойността на очакваните вреди от евентуалното неизпълнение на задълженията на ответника, води до извод, че целта, за която е уговорена, излиза извън обезщетителната и обезпечителна и санкционната функции на неустойката. Съдът посочва, че неустойката е уговорена в размер на 0,1% на ден за всеки ден забава, която не е ограничена със срок. Съдът взема предвид, че в договора са предвидени многобройни обезпечения – ипотека на няколко недвижими имота и особен залог върху 85 броя крави, движими вещи, всички настоящи, бъдещи и условни вземания по посочена банкова сметка, както и всички субсидии от ДФ“З.“, което обуславя извод, че клаузата на чл.20 от договора е нищожна поради прекомерността ѝ, тъй като уговореният размер далеч надминава обезщетителната и санкционната ѝ функции. Съдът приема, че видът на уговорената неустойка е наказателен, тъй като е уговорена огромна неустойка за неизпълнение, като съотношението между размера на неустойката и очакваните от неизпълнение на задължението вреди очевидно не съответства на принципите на справедливост, добросъвестност и недопускане на неоснователно обогатяване на участниците в търговския оборот. Съдът преценява, че уговорката не съответства на принципите на добросъвестна търговска практика и е в разрез с принципа за еквивалентност на обезщетението за вредите, тъй като неустойката не може да има

наказателен характер. Затова съдът приема, че възражението на ответника е основателно и искът по чл. 92 от ЗЗД, основан на нищожна клауза, е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

С подадената на 5.09.2023 г. въззивна жалба жалбоподателят Т. Т. твърди, че решението в обжалваната от него част, с която претенциите на ищеца са частично уважени (призната е дължимостта на сумите за главница ведно със законна лихва и за възнаградителна лихва по договора за кредит) е неправилно, защото съдът не е обсъдил и не е изложил подробни мотиви по основното защитно възражение, направено с отговора на исковата молба, че между ищеца и ответника въобще не е възникнало облигационно правоотношение по процесния договор за кредит и анексите към него, по сила на което ответникът да се е задължил да отговаря пред ищеца солидарно с кредитополучателя за изпълнение на задълженията по договора за кредит, и неправилно е приел, че ответникът има качеството на солидарен длъжник наред с главния длъжник-кредитополучател. Твърди, че в мотивите на решението не е посочена нито една конкретна договорна клауза от договора и анексите към него, която съдът да е подложил на тълкуване и от съдържанието на която да е извел постигната и явно изявена воля на страните за солидарно задължаване на ответника Т. спрямо ищеца-кредитор, като такива клаузи в договора и анексите не съществуват. Посочва, че договорът за кредит и анексите към него са подписани от ищеца като кредитор и от неучастващото по делото лице Р.В.-зеделски производител като кредитополучател, както и от още три лица, сред които и ответникът Т., всеки от тримата посочен в титулната част на договора като „сдлъжник на основание чл. 121 и сл. от ЗЗД“. Посочено е, че съгласно клаузите на договора кредиторът се е задължил да предостави на кредитополучателя паричен кредит в посочения в договора размер, а последният се е задължил да ползва и върне сумата при условията и сроковете на договора за кредит, като в договора за кредит и в анексите се съдържат единствено клаузи, материализиращи уговорки и насрещни съвпадащи волеизявления между дружеството-кредитор и кредитополучателя Р.В.. Заявява, че от събраните по делото доказателства се установява, че средствата по кредита са усвоени единствено от кредитополучателя В.. Твърди, че по отношение на третите лица, посочени в титулната част на договора като „сдлъжник на основание чл.121 и сл. от ЗЗД“, сред които и жалбоподателят Т., от съдържанието на

договорните клаузи и установения факт, че кредитът е предоставен и усвоен само от кредитополучателя В.-зеделски производител, следва извод, че никое от тези лица няма качеството „кредитополучател“ по договора за кредит. Твърди, че в договора за кредит и в анексите няма нито една клауза/уговорка, дори и препращаща такава, която да предвижда възникването на каквито и да било насрещни права и задължения между кредитора и лицата, посочени като „сдължник на основание чл.121 и сл. от ЗЗД“. Заявено е, че действително използваното в титула на договора означение „сдължник на основание чл. 121 и сл. от ЗЗД“ би могло да обоснове предполагаемо намерение лицата, спрямо които това означение е използвано, да се задължат да отговарят солидарно с кредитополучателя за изпълнение на задълженията му към кредитора, но в договора и анексите липсват подобни съвпадащи насрещни изявления, а по делото нито се твърди, нито са представени писмени доказателства за сключени отделни договори, различни от процесния, с които да е уговорена изрично такава солидарна отговорност. Заявено е, че, от една страна, волята за солидарно задължаване следва да е явно изразена, а не предполагаема, както е прието в решение № 77/28.02.2020 г. по в.т.д. № 784/2019 г. на АС-Пловдив, и, от друга страна, в трайната практика по приложението на чл.20 от ЗЗД безпротиворечиво се приема, че на тълкуване подлежи само действително изявената, а не предполагаемата воля на страните, като е недопустимо по пътя на тълкуването да се извежда съдържание на задължение, което не е обективизирано в договора, поради което от клаузите на договора за кредит и анексите към него по пътя на тълкуването съобразно чл.20 от ЗЗД и трайната практика по приложението му не може да се изведе постигната и явно изявена воля за солидарно задължаване на жалбоподателя Т. спрямо дружеството. Счита се, че съдът е тълкувал процесния договор за кредит в нарушение на закона, като е основал извода си за възникнало облигационно правоотношение, по силата на което въззивникът се е задължил да отговаря пред въззиваемия солидарно с кредитополучателя за изпълнението на задълженията му по договора за кредит, на предполагаема воля, изводима единствено от посочването на въззивника в титулната част на договора като „сдължник на основание чл. 121 и сл. от ЗЗД“ и подписването от него на договора, без в последния да е налице формирана воля/волеизявление на страните за солидарно осъждане. Заявено е, че цитирана съдебна практика,

основана на принципните разбирания относно легалната дефиниция на договора по чл.8 от ЗЗД като вид правна сделка и установените правила за тълкуване на договорите по чл.20 от ЗЗД, изрично приема, че за да се счита за сключен договор, с който се поема солидарна отговорност, не е достатъчно да бъде положен подпис на лицето, посочено като солидарен длъжник, и да се посочи, че то полага подписа си в това качества, а е необходимо задължително в него да се съдържат съвпадащите насрещни изявления на страните по отношение на договора, предвиждащ солидарна отговорност, както и конкретните уговорки за отношенията между кредитора и солидарния длъжник. Посочено е, че подписът единствено потвърждава/удостоверява авторството на обективизираното волеизявление на лицето, което го е положило (чл. 180 от ГПК), но не може да замести липсата на самото волеизявление. Заявено е, че за възникването на солидарна отговорност по договор не е достатъчно той да е само подписан от лицето, посочено в титулната му част като солидарен длъжник, а задължително е необходимо в договора да се съдържат изрични уговорки/клаузи, материализиращи изразена воля за солидарно задължаване, която следва да е явно изразена, а не предполагаема. Затова жалбоподателят твърди, че решението е неправилно, тъй като между жалбоподателя и въззиваемия въобще не е възникнало облигационно правоотношение, по силата на което той да се е задължил на основание чл.121 и сл. от ЗЗД да отговаря пред въззиваемия солидарно с кредитополучателя за изпълнение на задълженията на последния по процесния договор за кредит. Евентуално, ако въпреки изложените по-горе доводи съдът приеме, че между ищеца и ответника по спора е възникнало облигационно правоотношение съгласно договора за кредит и анексите към него, жалбоподателят поддържа възражението си, заявено с отговора на исковата молба, че по същество не е налице солидарна отговорност на ответника на самостоятелно основание спрямо ищеца, а се касае за акцесорна солидарна отговорност на ответника спрямо ищеца, основана на договор за поръчителство по чл. 138 и сл. от ЗЗД, която отговорност към датата на образуване на заповедното производство по ч.гр.д. № 43/2022 г. на РС-Нови пазар е била погасена на основание чл. 147,ал.1 от ЗЗД. Счита, че посочената в договора квалификация на страните не обвързва съда и че в случая не е от решаващо значение обстоятелството, че договорът за кредит и анексите са подписани не само от кредитора и кредитополучателя, но и от лицата,

посочени като „съдлъжници“, като само въз основа на това не може да се обоснове извод за вида и правната характеристика на солидарната задълженост – дали е такава на самостоятелно основание спрямо ищеца или се касае за акцесорна солидарна отговорност, основана на поръчителство по чл. 138 и сл. от ЗЗД. Заявява, че солидарна отговорност „по принцип“ не съществува и страната, която се позовава на такава, следва да я установи и да докаже основанието за възникването ѝ, съответно, съдът е длъжен служебно да установи вида на солидарната отговорност според основанията за нейното възникване, за да определи спецификата на конкретните облигационни отношения. Заявява, че солидарна отговорност възниква при много договори, като при паричния кредит/заем основанията за това са встъпването в дълг (чл.101 от ЗЗД), създадължеността (чл.304 от ТЗ) и поръчителството (чл.138 и сл. от ЗЗД), като правата и задълженията на страните по тези договори са различни, възникват при различни фактически състави, предвидена е и различна форма за действителност. Посочва, че квалификацията „съдлъжник на основание чл.121 и сл. от ЗЗД“, употребена спрямо жалбоподателя, е обща и не дава информация за същината и характеристиките на поетата от него отговорност спрямо въззиваемия, поради което се налага по пътя на тълкуването да се установи действителното съдържание на постигнатото общо съгласие. Заявява, че квалификациите на правоотношението, давани от страните, сами по себе си не са определящи за неговата същност, важни са съдържателните уговорки и преследваната от страните цел, което обуславя необходимост от анализ на съдържанието на договорните клаузи, за да се установи действителната воля на страните. Заявява, че в чл.1 от договора изрично е заявено, че кредиторът предоставя на Р.В. сумата на договорения помежду им кредит, като клаузите на чл.6, чл.4,ал.1, чл.12, чл.13,ал.1 и ал.2, чл.16 и чл.20 от договора за кредит материализират насрещните съвпадащи волеизявления на кредитора и кредитополучателя по отношение на главното задължение на кредитора да предостави на кредитополучателя сумата на кредита и кореспондиращото му задължение на кредитополучателя да върна (погаси) на кредитора тази сума ведно с дължимите лихви, комисионни и неустойки в договорения срок и при договорения погасителен план. Посочва, че в договора са налични и множество разпоредби, материализиращи допълнителни задължения на кредитополучателя към кредитора, съпътстващи и свързани с главното задължение. Посочва, че със сключените 4 броя анекси

са извършени изменения, касаещи усвояването и издължаването на кредита от кредитополучателя, без да се засягат установените в договора негови задължения. Заявява, че в договора за кредит и анексите не се намира дори и една клауза, включително и препращаща такава, която да материализира насрещни съвпадащи волеизявления на лицата, подписали документите, от които да се изведе воля и цел за солидарно задължаване на „сдлъжниците“, за да може да се определи правното основание за солидарната отговорност. Заявява, че единственият източник, от който би могло да се изведе волята и целта, с която „сдлъжниците“ са подписали договора за кредит и ипотечния акт, е разпоредбата на т.9,б.“д“ от раздел IV на Общите условия на дружеството-ищец по предоставяните от него кредити, които са подписани от страните, в която е недвусмислено предвидено, че за „обезпечаване“ на своите вземания по договори за кредит ищецът приема като „обезпечения“ поръчителство или поемане на солидарно договорно задължение от трети лица. Твърди, че въпреки непрецизната юридическа формулировка на разпоредбата, тъй като и поръчителството е солидарно задължение (чл.141,ал.1 от ЗЗД), спрямо което се прилагат общите правила на чл.121 и сл. от ЗЗД, безспорно се налага изводът, че посочената клауза от ОУ на кредитора предвижда учредяването на лично обезпечение от трети лица, чрез което се гарантира изпълнението на чуждо задължение, а именно на основното задължение на кредитополучателя за връщане (погасяване) на получения кредит/заем ведно с дължимите лихви, комисионни и неустойки, но не и изпълнението на останалите негови допълнителни и съпътстващи задължения, произтичащи от договора, например, за учредяване и поддържане на реални обезпечения (ипотеки и особени залози), за тяхното застраховане и опазване, за редовно водене на счетоводна отчетност, за периодично предоставяне на икономическа и счетоводна информация на кредитора, за уведомяването му от кредитополучателя за промени, касаещи обстоятелствата по договора и други подобни. Заявява, че съгласно действащото законодателство личното обезпечение на чуждо задължение е уредено в ЗЗД като поръчителство в чл.138-148 от ЗЗД. Посочва, че задължението на поръчителя зависи от съществуването на главното задължение и то е винаги акцесорно на него, за разлика от солидарната съзадълженост по чл.304 от ТЗ и встъпването в дълг по чл.101 и сл. от ЗЗД, като поръчителят отговаря на собствено правно основание, за разлика от

създаължаването или встъпването в дълг, при които солидарно задълженият дължи на същото правно основание, на което дължи и главният длъжник. Твърди, че от анализа на съдържанието на клаузите на договора за кредит и с оглед на изричната разпоредба на т.9,б.“д“ от ОУ на ищеца, която е единствената даваща индиция за качеството, в което третите лица са подписали договора, следва извода, че с подписването на договора от третите лица като „съдлъжници“ намерението на всички страни по договора и преследваната от тях цел е била „съдлъжниците“ да обезпечат изпълнението на чуждото парично задължение на кредитополучателя, но не и да се задължат за изпълнението на останалите негови допълнителни и съпътстващи задължения, произтичащи от договора, поради което поетото от „съдлъжниците“, включително от въззивника, задължение спрямо кредитора по съществото си се явява акцесорно на това на кредитополучателя за връщане на паричния кредит/заем и разкрива правните белези на договор за поръчителство по чл.138 и сл. от ЗЗД, като с оглед писмената форма и на договора за кредит, и на ипотечния акт, е спазено изискването относно формата за действителност на договора за поръчителство. Твърди, че съгласно чл.147,ал.1 от ЗЗД отговорността на поръчителя е погасена, тъй като в случая поради преустановяване на плащанията по договора за кредит от страна на кредитополучателя до него и до третите лица „съдлъжници“ са отправени нотариални покани, като най-късно е връчена нотариалната покана до ответника Т. – на 10.02.2021 г., даденият с нея 14-дневен срок за плащане е изтекъл на 24.02.2021 г., вземанията на кредитора са станали изискуеми най-късно на 25.02.2021 г., от която дата най-късно е започнал да тече 6-месечният преклузивен срок по чл.147,ал.1 от ЗЗД, той е изтекъл най-късно на 25.08.2021 г., а заявлението по чл.417 от ГПК е подадено на 7.01.2022 г., към която дата отговорността на поръчителите, включително и ответника, към ищеца-кредитор за вземанията по договора за кредит вече е била погасена на основание чл.147,ал.1 от ЗЗД, поради което предявеният иск е неоснователен. Затова моли решението на окръжния съд да бъде отменено в обжалваните негови части, като предявеният от дружеството-ищец иск бъде изцяло отхвърлен, както и да бъдат обезсилени по отношение на него заповедта за изпълнение от 25.01.2022 г. и изпълнителният лист от 25.01.2022 г., издадени в заповедното производство по ч.гр.д. № 43/2022 г. на РС-Нови пазар.

С отговора от 24.10.2023 г. на подадената от Т. въззивна жалба от

дружеството-ищец се възразява, че твърденията на жалбоподателя са неоснователни, като окръжният съд правилно е отхвърлил като неоснователни аргументите на ответника относно неговото качество по процесния договор. Заявено е, че е неоснователно твърдението на жалбоподателя за липса на конкретни клаузи в договора за кредит, които да го задължават като солидарен длъжник на основание чл. 121 и сл. от ЗЗД и доколкото волята за солидарно задължение следва да е явно изразена, а не предполагаема, е недопустимо по пътя на тълкуването съдът да извежда съдържание на задължение, което не е обективизирано в договора. Заявено е, че Т. собственоръчно е положил подпис на всяка страница от договора за кредит, като от т.3,стр.1 е видно, че лицето е поело солидарна отговорност в качеството „съдлъжник на основание чл.121 и сл. от ЗЗД“. Посочено е, че съгласно чл.121,ал.1 от ЗЗД солидарност между двама и повече длъжници възниква само когато е уговорена, като в случая солидарната отговорност възниква с подписване на договора за кредит, а по отношение на нейния обем е видно, че тя е уговорена съгласно изискванията на чл.121 и сл. от ЗЗД, като доказателство за това е и подписването от страна на солидарния длъжник Т. на погасителния план – неразделна част от договора за кредит. Заявено е, че с подписването на договора за кредит и погасителния план солидарният длъжник Т. признава, че отговаря заедно с кредитополучателя за целия размер на дълга, като е наясно с начина на погасяване и с размера на погасителните вноски, т.е. не е налице учредяване на самостоятелно правоотношение с акцесорен характер между него и кредитора. Заявено е, че относно действително изявената воля на длъжника Т. следва да се вземе предвид, че за обезпечаване на вземанията на кредитора по договора за кредит от кредитополучателя Р.В. и от лицата Р.П. и Т.П. са учредени договорни ипотеки върху недвижими имоти съгласно посочен нотариален акт и жалбоподателят Т. е положил подписа си под акта и е изписал собственоръчно своите имена, като преди това е бил запознат със съдържанието на документа и с качеството, в което той участва в нотариалното производство, а именно съдлъжник на основание чл.121 от ЗЗД. Заявено е, че в нотариалния акт изрично е посочено, че за обезпечаване на всички вземания на дружеството-кредитор от кредитополучателя ЗП Р.В. и/или съдлъжниците на основание чл.121 от ЗЗД тримата ипотекарни длъжници учредяват договорна ипотека върху свои недвижими имоти.

Твърди се, че с употребата на „и/или“ с нотариалния акт е установено, че кредиторът може да търси изпълнение както от кредитополучателя, така и от солидарните длъжници, като в тази връзка безспорно се касае за солидарна отговорност по реда на чл.121 и сл. от ЗЗД. Затова ответникът по тази въззивна жалба моли решението да бъде потвърдено в обжалваните от жалбоподателя Т. части.

С подадената от дружеството-ищец на 15.09.2023 г. въззивна жалба се твърди, че решението е неправилно в неговите части, с които искът на ищеца е отхвърлен относно признаване за установено на задължението на ответника Т. за плащане на дължими такси и неустойка. Твърди се, че съдът неправилно е отказал да уважи претенцията за присъждане на дължимите и неплатени такси по договора за кредит, натрупани в периода 5.02.2016 г.-4.01.2022 г. в размер на претендираната сума 5 438,22 лв., поради приета от съда неяснота относно основанието за начисляване. Заявено е, че съгласно представената по делото справка по чл.366 от ГПК по-голямата част от сумата представлява начислени и непогасени такси за управление, задължението за плащане на която такса управление е уредено в чл.18 от договора за кредит и дори е посочена точна сума – 1007,50 лв. Посочено е, че допълнителни такси се начисляват на основание чл. 27 от договора за кредит и като размер и дата на начисляване те са представени в справката по чл.366 от ГПК. Твърди се, че съдът неправилно е отказал да уважи претенцията относно неустойката на основание чл.20 от договора за кредит, като е определил тази клауза за нищожна поради прекомерност, доколкото уговореният между страните размер на неустойката надминава обезпечителната и санкционната ѝ функции. Посочено е, че съдът при преценката за нищожност на тази клауза е отчел уговорените с договора и учредени в полза на кредитора многобройни обезпечения – ипотека на няколко недвижими имота, особен залог върху 85 броя крави, движими вещи, всички настоящи, бъдещи и условни вземания по посочената в чл.7,б.„з“ от договора банкова сметка, както и всички субсидии от ДФЗ. Заявено е, че прекомерността на неустойката не я прави а priori нищожна поради накърняване на добрите нрави и че прекомерността на неустойката се преценява към момента на неизпълнение на договора чрез съпоставяне с вече настъпилите от неизпълнението вреди. Заявено е, че не е нищожна неустойка, която е уговорена без краен предел или без фиксиран срок, до който тя може да се начислява, тъй като преценката за накърняване

на добрите нрави поради свръхпрекомерност не може да се направи към момента на сключване на договора. Твърди се, че предоставените по договора за кредит обезпечения са посочени в чл.7 от него, като към датата на обявената от кредитора предсрочна изискуемост 25.02.2021 г. размерът на задълженията по договора за кредит № г. без неустойката е 208 109,58 лв. (с неустойката 297 897,46 лв.), като два от недвижимите имоти, върху които е учредена договорна ипотека в полза на дружеството, са предоставени като обезпечение и по друг договор за кредит (№ г.), сключен между същите страни и също с обявена предсрочна изискуемост на всички вземания към 25.02.2021 г. с размер на задълженията 65 200,62 лв. Заявено е, че по отношение на предоставените обезпечения по двата договора в дружеството-ищец е налична информация към 25.02.2021 г., предоставена от солидарните длъжници по кредитите, за това че земеделският производител Р.В. не работи и не получава субсидии от ДФЗ, краварниците са неизползваеми и в тях няма крави и машини-обект на особени залози в полза на ищеца, която информация е потвърдена от оценителското предприятие, на което е възложено да извърши независими пазарни оценки на всички обезпечения по договорите за кредит. Твърди се, че по изпълнително дело с вискател друго юридическо лице през 2021 г. е продадено обезпечението по чл.7,б.“д“ от договора за кредит, а именно едноетажна селскостопанска сграда (метален краварник), за продажна цена 60 400 лв., като при разпределението на ищеца е преведена сумата 56 083,85 лв. Заявено е, че общата пазарна стойност на всички налични обезпечения заедно с получената сума от обезпечението по т.7,б.“д“ от договора за кредит е в размер на 172 882,85 лв., а редуцираната стойност е в размер на 149 523,85 лв., при което при настъпилите от неизпълнението на длъжниците вреди по договора за кредит в общ размер без неустойка 208 109,58 лв. (с неустойката 297 897,46 лв.) и налични обезпечения с обща пазарна стойност 172 883,85 лв. към датата на предсрочната изискуемост изводите на съда за преобезпеченост са неоснователни, поради което неустойката не трябва да бъде определена като прекомерна, а клаузата, която я урежда, за нищожна. Заявено е, че времето, през което ще се начислява неустойката, е поставено в пряка зависимост от неизправността на самия длъжник и непосочването в договора на краен срок, до който се дължи неустойката, не нарушава общоприетите принципи за добросъвестност в гражданските и търговските взаимоотношения, а по-скоро стимулира

длъжника за точното изпълнение на договорните му задължения. Заявено е, че съгласно особеното мнение на съдия Никола Хитров частично по т.3 от ТР № 1/2009 г. от 15.06.2010 г. по тълкд. №1/2009 г. на ВКС, ОСГТК се отрича възможността да обявяване нищожността на неустойка по търговска сделка поради противоречие с добрите нрави. Счита се, че са неправилни изводите на съда, че чрез уговаряне на неустойка в размер на 0,1% на ден за всеки ден забава, която не е ограничена със срок, страните са нарушили добрите нрави и конкретно принципа на справедливостта, на добросъвестността и забраната за неоснователно обогатяване. Затова се моли решението на окръжния съд в обжалваните негови части да бъде отменено, като се уважи в пълен размер предявеният иск.

С отговора от 4.10.2023 г. от Т. Т. на подадената от дружеството-ищец въззивна жалба се заявява, че тя е неоснователна с оглед изложените в подадената от Т. въззивна жалба съображения, с оглед на които искът е изцяло неоснователен. Относно вземането за такси в размер на 5 438,22 лв. заявява, че са неоснователни доводите на дружеството-жалбоподател, основани на това, че вземането е посочено в представената справка по чл.366 от ГПК. Заявява, че справка по чл.366 от ГПК съгласно текста на закона служи само за определяне на размера на предявения иск за парично вземане, но не и за неговото доказване, като при липса на признание за дължимостта на вземането справката е недостатъчна, а основанието, размерът и дължимостта на вземането следва да бъдат безспорно доказани по общия ред. Заявява, че в случая, както правилно е приел окръжният съд, събраните по делото доказателства са недостатъчни, за да се извърши преценка за основателността на тази искова претенция, особено като се вземе предвид и установеното от вещото лице, изготвило СИЕ, противоречие в представените извлечения от счетоводните регистри на ищеца по отношение на началната дата на дължимост и размера на тази претенция. Посочено е, че съгласно тях, от една страна, към 7.01.2022 г. в счетоводните регистри на ищеца е отразено непогасено вземане за такси в размер на 5 438,22 лв. с начална дата на дължимост 5.02.2016 г., а, от друга страна, към 30.04.2023 г. в счетоводните регистри на ищеца е отразено непогасено вземане за такси в размер на 912,36 лв. с начална дата на дължимост от 13.11.2015 г. Затова счита жалбата против частта на решението относно приетата недължимост на таксата за неоснователна. Твърди, че решението в частта относно приемане

недължимост на вземането за неустойка се оспорва от жалбоподателя въз основа на въведени едва с въззивната жалба нови фактически твърдения относно размера на претърпените от ищеца вреди от неизпълнението, съпоставени със стойността на предоставените обезпечения по кредита, за чието установяване с жалбата са представят и писмени доказателства. Счита, че тези нововъведени фактически твърдения са преклудирани и не подлежат на разглеждане във въззивното производство съгласно разпоредбата на чл.266,ал.1 от ГПК. Счита, че в тази част въззивната жалба е неоснователна, тъй като с оглед на надлежно въведените пред окръжния съд фактически твърдения на страните и своевременно представените доказателства съдът правилно и обосновано е приел, че клаузата на чл.20 от процесния договор за кредит е нищожна и в съответствие с това правилно е отхвърлил претенцията относно неустойката.

Няма спор между страните, че между дружеството-ищец и неучастващото в делото лице-земеделски производител Р.Р.В. е сключен на 13.11.2015 г. представеният в копие с исковата молба договор за кредит № , както и са сключени представените също в копие с исковата молба четири анекса към същия договор (анекс №1/18.12.2015 г., анекс №2/17.08.2016 г., анекс №3/27.07.2017 г. и анекс №4/10.07.2018 г.), като в договора и анексите тя е посочена като кредитополучател. Безспорно е също така, че в договора и в четирите анекса е посочено, че те са сключени и от лицата Т. К. Т., П.Е.Д. и П.Р.В., всеки от тях като съдлъжник на основание чл.121 и сл. от ЗЗД. Няма спор, че тези три лица, включително ответникът по делото Т. Т., са подписали договора и четирите анекса, като подписът е положен от него с посочено качество „за съдлъжника“ и той е изписал и ръкописно трите си имена. Няма спор, че в така посоченото качество ответникът Т. е подписал и погасителните планове към договора и към анексите № 2 и 3, както и представените към договора съгласно чл.2 от него Общи условия по предоставяне на кредит и Тарифата за таксите, комисионните и неустойките на дружеството-ищец. Видно от представения също от ищеца с исковата молба в копие нотариален акт за учредяване на договорна ипотека върху недвижими имоти №в, при сключването на договора, с който са учредени ипотеки върху недвижими имоти от ипотекарни длъжници Р.В., Р. В.и Т.П., са участвали и Т. Т. като съдлъжник и лицата П.Д. и П.В. като съдлъжници, като те тримата са и подписали като съдлъжници нотариалния акт. Видно от

клаузата на чл.1 от договора за кредит, негов предмет е предоставянето от дружеството на кредитополучателя на кредит в размер на 201 500 лв. за закупуване на краварник, крави и телета, а кредитополучателят се задължава да ползва сумата съобразно уговореното с договора предназначение и да я върне при условията и в сроковете, посочени в погасителния план и чл.12. Съгласно чл.12 от договора крайният срок за издължаване на общия размер на кредита е 5.11.2025 г., като с анекс № 3 той е променен на 5.11.2026 г. Няма спор между страните, че поради преустановяване на плащането на дължимите месечни вноски дружеството е поканило с нотариална покана кредитополучателя и солидарните длъжници за плащане на просрочените задължения и е поискало изпълнение в 14-дневен срок, както и ги е уведомило, че при неизвършване на плащането обявява целия кредит за предсрочно изискуем, който срок с оглед връчената последно от тези лица на ответника Т. покана е изтекъл на 25.02.2021 г., след което дружеството е подало на 7.01.2022 г. заявление за издаване на заповед за изпълнение и изпълнителен лист и на 25.01.2022 г. са издадени заповед за изпълнение и изпълнителен лист в заповедното производство по ч.гр.д. № 43/2022 г. на РС-Нови пазар, включително срещу ответника по делото Т. Т., и спорът за дължимостта на посочените в тях суми е предмет на настоящото съдебно производство. Спори се между страните дали ответникът Т. е поел задължения спрямо дружеството с подписването от него на договора от 13.11.2015 г. и анексите към него, евентуално, при приемане да е възникнала за него отговорност, дали тя е в качеството на поръчител по дълга на кредитополучателя и задължението му към дружеството-кредитор да е погасено при условията на чл. 147,ал.1 от ЗЗД, а също, евентуално, при приемане на наличие на задължение на ответника към ищеца за плащане на парични суми дали те са в претендирания от ищеца размер. В предмета на спора с допълнителния отговор на ответника от 17.10.2022 г. е въведено и възражение за нищожност на основание чл.20,ал.1 от ЗЗД поради накърняване на добрите нрави на клаузата на чл.20 от процесния договор за кредит относно дължимост на неустойка в размер на 0,1% на ден върху размера на просрочените задължения за всеки ден забава, респективно, с твърдение за недължимост на това основание на сумата за неустойка в размер на 89 787,88 лв., изчислена и претендирана от ищеца за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г.

Съгласно началната част от договора за кредит №.... г., той е сключен между страните дружеството-ищец като кредитор, Р.В.-ЗП като кредитополучател, Т. Т. като съдлъжник на основание чл.121 и сл. от ЗЗД, П.Д. като съдлъжник на основание чл.121 и сл. от ЗЗД и П.В. като съдлъжник на основание чл.121 и сл. от ЗЗД. Освен в тази начална част на договора, посочване на имената на тримата съдлъжници в текста на договора няма, няма и посочване на права и задължения конкретно за тях, а клаузите касаят само права и задължения на кредитора и кредитополучателя. В последния абзац на договора е посочено, че е сключен в пет еднообразни екземпляра – по един за всяка от страните. Договорът е подписан от всеки от тримата съдлъжници, включително от ответника Т., с полагане на подпис (параф) „за съдлъжника“ и изписване на трите имена на лицето. Няма спор, че кредитът е усвоен само от кредитополучателя Р.В.. Съгласно чл.180 от ГПК, частните документи, подписани от лицата, които са ги издали, съставляват доказателство, че изявленията, които се съдържат в тях, са направени от тези лица. В случая с подписването на договора от ответника Т. той удостоверява, че е направил изявлението, което се съдържа в него. Това изявление е, че той сключва договора като страна съдлъжник на основание чл.121 и сл. от ЗЗД, както е посочено в началния текст на договора. Нормата на чл.121 от ЗЗД гласи, че освен в определените от закона случаи солидарност между двама или повече длъжници възниква само когато е уговорена, а следващите разпоредби на чл.122-127 от ЗЗД съдържат уредбата на солидарните задължения. Несъмнено е, че в случая солидарност между страните по договора за кредит не възниква по силата на законова норма, поради което позоваването на чл.121 от ЗЗД е направено с оглед манифестиране на договаряне за възникването на солидарност между длъжниците по договора, които в случая са кредитополучателят Р.В. и съдлъжниците Т., Д. и П.В.. С посочването на трите лица, включително ответника Т., като съдлъжници на основание чл.121 и сл. от ЗЗД е обективизирано волеизявление на всичките пет страни по договора – кредитор, кредитополучател и трима съдлъжници на основание чл. 121 и сл. от ЗЗД, - че между тях е постигнато съгласие за възникване на солидарна отговорност между длъжниците спрямо кредитора. Макар и в последващия текст на договора да липсва посочване на съдлъжниците и конкретно на техни права или задължения, даденото съгласие в началната част на договора, удостоверено с подписите им както в

края на договора, така и на всяка негова страница, е за задължаването им солидарно с кредитополучателя, чието основно задължение е да изплаща кредита, като поетото от тях задължение възниква независимо от това на кое от лицата-длъжници е предадена фактически заетата сума. Именно изпълнение на това задължение за плащане на дължимите, но непогасени от кредитополучателя, суми се цели като резултат от настоящото производство по предявения съгласно чл.415,ал.1,т.1 от ГПК установителен иск. В случая между страните следователно е постигната договореност за възникване между кредитополучателя и тримата съдлъжници на основание чл. 121 и сл. от ЗЗД на пасивна солидарност, която по своята правна същност е вид лично обезпечение, поради което съгласно чл.122,ал.1 от ЗЗД тези няколко длъжници дължат една и съща престация на кредитора, а кредиторът може да иска изпълнението ѝ от всеки съдлъжник. Тъй като при пасивната солидарност е налице единство на предмета на престацията, то предметът на задължение на солидарните длъжници е един и същ, поради което всеки от солидарните длъжници отговаря за пълния размер на дълга, за който се е задължил, в случая всеки от тримата отговаря спрямо кредитора за връщането на дължимите съгласно договора суми – главница по кредита, възнаградителна лихва, такси, неустойка, законна лихва. Поради установеното с чл.122,ал.1 от ЗЗД абсолютно действие на солидарността кредиторът има право, след като е получил само част от дължимата престация от кредитополучателя, да търси разликата както от него, така и от другите трима солидарни длъжници/съдлъжници, което в случая дружеството-кредитор е направило като заявител в заповедното производство и ищец в последвалото исково производство. Кредиторът с оглед пасивната солидарност на четиримата длъжници по договора има самостоятелно материално право срещу всеки солидарен длъжник, включително правото на съдебна защита срещу всички солидарни длъжници, в случая срещу ответника Т., който единствен е възразил по реда на чл. 414 от ГПК, с оглед пълното му удовлетворяване. Несъмнено е, че затова пасивната солидарност по чл. 121 от ЗЗД като вид лично обезпечение е различна от отговорността на поръчител по чл.138-148 от ЗЗД, защото поръчителят съгласно чл.138,ал.1,изр.1 от ЗЗД отговаря за чужд дълг, а при уговорената съобразно чл.121 от ЗЗД солидарна задълженост всеки от солидарните длъжници дължи на свое независимо основание и отговорността му няма акцесорен характер. В

случая волеизявленията на длъжниците Т., Д. и П.В. са за поемане на задължение по реда на чл.121 от ЗЗД, в ясно и конкретно нееднократно посоченото тяхно качество на съдлъжници на основание чл.121 и сл. от ЗЗД, и няма изявена от тях воля за поемане на поръчителство. Обстоятелството, че и при пасивната солидарност между съдлъжниците по чл.121 от ЗЗД, и при поръчителството съгласно чл. 141 от ЗЗД отговорността е солидарна, само по себе си не е основание за приемане, че е възникнало задължение за тримата като поръчители, след като от текста на договора не е видно договаряне на този вид обезпечение. В раздел IV от договора за кредит изрично са посочени обезпеченията на кредита (ипотеки върху недвижими имоти, особен залог върху 25 броя крави, особен залог върху 60 броя крави и върху движими вещи, особен залог върху посочени вземания), сред които поръчителство не е посочено. В т.9,б.“с“ от ОУ към договора при посочването на обезпеченията по договор за кредит, които дружеството приема, изрично е направено разграничение между поръчителство и поемане на солидарно договорно задължение от трети платежоспособни лица. При преценката на изразената в договора воля от лицата, които са го сключили, съответно, на обема и характера на поетите от тях с него задължения, се установява следователно, че в случая с договора за кредит № г. е изразена воля и е постигнато съгласие тримата съдлъжници на основание чл.121 и сл. от ЗЗД да отговарят не като поръчители при условията на чл. 138-148 от ЗЗД, а като солидарни длъжници при условията на чл.121-127 от ЗЗД – солидарно заедно и наред с кредитополучателя Р.В. да отговарят за една и съща престация към кредитора-заемател, който затова може да поиска плащане на дължимите по договора за кредит суми и от всеки един от тях тримата, тъй като безспорно към момента на издаването на заповедта за изпълнение и на изпълнителния лист поетото по договора за заем солидарно задължение за изплащането на сумите по кредита не е било изпълнено. С оглед на така извършената сега от съда преценка за изявената от страните действителна тяхна воля и направения извод за наличие на задължение на ответника Т. като съдлъжник, възникнало за него на договорно основание с източник договора за кредит при условията на чл.121 от ЗЗД, са неоснователни както основното възражение на ответника, че между него и ищеца не е възникнала договорна връзка по договора за кредит от 13.11.2015 г., така и евентуалното му възражение, че такава връзка е възникнала при условията на чл. 138-148 от ЗЗД, но

впоследствие задължението на ответника Т. е било погасено при условията на чл.147,ал.1,изр.1 от ЗЗД. Установява се следователно от ищеца съобразно посочените писмени доказателства (договор за кредит с ОУ, погасителни планове, анекси, нотариален акт) основателността на неговото твърдение, че ответникът Т. има към него задължение за плащане на неиздължените суми по договора за заем именно в качеството му на съдлъжник на основание чл.121 и сл. от ЗЗД. Видно от заключението на вещото лице М.К. от 22.05.2023 г., прието в съдебното заседание на окръжния съд на 1.06.2023 г., към датата на подаване на заявлението за издаване на заповедта за изпълнение 7.01.2022 г. размерът на вземането на дружеството-ищец е именно за исковите суми – 174 641,23 лв. за главница за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г., 28 030,13 лв. договорна лихва за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г., 5 438,22 лв. за такси за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г. и 89 787,88 лв. за неустойка за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г. Установява се следователно, че ответникът има задължение към ищеца за плащане на сумата на главницата и възнаградителната договорна лихва в посочените размери, както правилно е приел и присъдил окръжният съд. Затова подадената от жалбоподателя Т. въззивна жалба е неоснователна и следва да бъде отхвърлена, а решението на окръжния съд следва да бъде потвърдено в обжалваните от него части.

Съгласно чл.18 от договора за кредит от 13.11.2015 г., кредитополучателят заплаща комисионна за управление и обработка на кредита в размер на 0,5% на година – 1 007,50 лв. съгласно Тарифата на дружеството-кредитор за таксите, комисионните и неустойките по предоставяне на кредити, която се дължи всяка година към датата на договора за кредит, комисионната за първата година е дължима авансово преди усвояване на средства от кредита. Тази Тарифа е посочена в чл.2,б.“б“ от договора за кредит и е представена в копие заедно с него от ищеца с исковата молба. В чл.27 от договора е установено, че всички такси, комисионни и други разходи, свързани със сключването, регистрирането и изпълнението на договора са за сметка на кредитополучателя. Видно е от посочената Тарифа, че съгласно т.5 се дължат за банкови услуги реални разноси, като е пояснено, че банковите комисионни за валутни и експресни преводи са за сметка на кредитополучателя. Видно от същата Тарифа, в т.7 е посочена такса за предоговаряне на условията по подписан договор за кредит по искане на

клиента, която се заплаща при подаване на искане за предоговаряне от клиента. Видно от анекси № 1/18.12.2015 г., № 2/17.08.2016 г. и №3/27.07.2017 г., те са сключени по писмено искане за предоговаряне на условията по договора за кредит от Р.В., съответно, от 14.12.2015 г., от 11.08.2016 г. и от 21.07.2017 г. Видно от същата Тарифа, по т.11 са установени разходи за изготвяне на писмени справки, която такса се заплаща авансово при подаване на писмено искане за справка, а в т.12 е посочено, че за всички други услуги, неуредени в тази тарифа, се дължат суми по договореност. Съгласно чл.11,б."Г" от договора за кредит, кредитополучателят се задължава да издължава ползвания кредит, лихвите, разносните и комисионните съгласно условията на договора и Тарифата за таксите, комисионните и неустойките по предоставяне на кредити. В чл.15,ал.1 от договора за кредит е договорено, че в случай на просрочие на погасителните вноски и лихвите по тях кредиторът погасява дължимите от кредитополучателя суми в зависимост от датата на тяхното възникване в поредност такси и комисионни, неустойки, лихви и главници. В заповедното производство дружеството-заявител, сега ищец, не е представило извлечение от своите счетоводни записвания относно изчисление на претендираните като дължими суми. В исковото производство с оглед възражението на ответника, заявено в отговора на исковата молба, че не е представена от ищеца справка по чл.366 от ГПК, която следва да съдържа необходимите изчисления за определяне на размера на претендираното парично вземане, с молба от 4.10.2022 г. ищецът е представил справка, съгласно която сумата 5 438,22 лв. е набрана от разходи и такси и включва посочени суми за разходи и 5 такси за управление в размер по на 1007,50 лв. (с оглед чл.18 от договора се касае за комисионна за управление) или тя включва обща сума 5 037,50 лв. за комисионни за управление и 400,72 лв. за разходи. Тази справка по чл.366 от ГПК се явява пояснение, уточнение към исковата молба. Видно от заключението на вещото лице К., ищецът е изчислил именно исковата сума 5 438,22 лв. за такси за посочения период. Посоченият в заключението размер на дълга относно таксите към датата на изготвяне на заключението 30.04.2023 г. (като сума и като период) 912,36 лв., тъй като касае последващ за спора момент, не обосновава приемане, че към датата, която е от значение в настоящото производство, а именно датата на подаване на заявлението в заповедното производство 7.01.2022 г., това вземане не е било в

претендирания и изрично посочен също от вещото лице в заключението размер 5 438,22 лв. От страна на ответника Т. конкретни доводи във връзка с претенцията относно дължимата сума за такси не са заявени в производството пред окръжния съд. При тези обстоятелства няма основания да се приеме, че, както е посочил окръжният съд в обжалваното решение, в случая не е ясно така претендираното вземане за такси в размер на 5 438,22 лв. на какво основание и върху каква сума е начислено, за да може да се извърши преценка за неговата основателност, поради което искът следва да бъде отхвърлен. Претенцията на ищеца е основателна, доказана с оглед посочените по-горе писмени доказателства (договор, тарифа, СИЕ), поради което неправилно окръжният съд е приел, че в тази му част искът е неоснователен и го е отхвърлил, съответно, обжалваното от дружеството-ищец в тази му част решение като неправилно следва да бъде отменено, като се признае дължимостта и на тази сума от ответника на ищеца.

Видно от клаузата на чл.20 от договора за кредит от 13.11.2015 г., при нарушаване на сроковете за издължаване на кредита от страна на кредитополучателя същият дължи на кредитора неустойка в размер на 0,1% върху размера на просроченото задължение за всеки ден забава, като неустойката се начислява от деня на възникване на задължението до деня, в който бъде заверена банковата сметка на кредитора със съответната сума. Съгласно чл.22,ал.2 от договора за кредит, от датата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем върху дължимата сума се начислява неустойка, определена съгласно чл.20 от договора, до датата на окончателното му погасяване. С исковата молба ищецът претендира да се установи, че ответникът Т. му дължи плащане като неустойка на сумата 89 787,88 лв., изчислена за периода 5.02.2016 г.-4.01.2022 г. Кредитът е обявен за предсрочно изискуем от 25.02.2021 г., а на 7.01.2022 г. е подадено заявлението в заповедното производство. В справката по чл.366 от ГПК, която представлява пояснение, уточнение към исковата молба, подробно е посочено как е изчислена неустойката в периода 5.02.2016 г.-4.01.2022 г. От заключението на вещото лице Колева е видно, че така изчисленият размер е именно исковата сума. С оглед въведеното от ответника с допълнителния отговор в предмета на спора по делото възражение за нищожност съгласно чл.26,ал.1 от ЗЗД на претенцията относно неустойката поради нарушаване при договарянето ѝ на добрите нрави и като се има предвид и задължението

на съда и служебно да следи за този вид нищожност, на преценка от съда подлежи дали при конкретно установените по делото обстоятелства клаузата в договора за уговаряне дължимостта на неустойката е нищожна. При предявен иск за присъждане на неустойка съдът следи служебно за спазването на добрите нрави, както изрично е указано в т. 3 от ТР № 1/15.06.2010 г. на ВКС по т.д. № 1/2009 г., ОСТК, в която е посочено и че добрите нрави не са писани, систематизирани и конкретизирани правила, а съществуват като общи принципи или произтичат от тях, като за спазването им при иск за присъждане на неустойка съдът следи служебно. Тъй като от ответника не е заявено обаче и твърдение, че претендираната неустойка е прекомерна, съответно, не е заявено възражение по чл. 92,ал.2 от ЗЗД за намаляване на дължимата неустойка, а заявяването на такова възражение е в правомощията само на страна, респективно, нейна е доказателствената тежест да установи съответните обстоятелства, то съдът служебно не може да изследва този въпрос. Неправилно е при разглеждане на възражение за нищожност на клауза за неустойка поради противоречие с добрите нрави на основание чл.26,ал.1 от ЗЗД да се извършва преценка за прекомерност на неустойката, от значение в този случай е не дали неустойката е прекомерна, а дали е несъразмерна с оглед очакваните за кредитора вреди, т.е. изследва се дали размерът на договорната мораторна неустойка, каквато несъмнено е договорената в случая, е несъизмеримо висок при съпоставка с очакваните за кредитора вреди от забавеното изпълнение и затова тя нарушава принципа за справедливост в гражданските и търговските правоотношения. Следва затова веднага да се посочи, че непрецизно окръжният съд при извършването на преценката относно основателността на това възражение посочва, че клаузата на чл.20 от договора е нищожна поради прекомерността ѝ, а е видно, че всъщност съдът преценява съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнението на задължението вреди. Съответно, неоснователни като некореспондиращи нито на съображенията на окръжния съд, нито на предмета на спора при разглеждане на възражение за нищожност на неустоечна клауза поради нейно противоречие с добрите нрави са оплакванията и доводите на дружеството-жалбоподател в подадената от него въззивна жалба относно липса на прекомерност на неустойката в случая. При разглеждането на възражението за нищожност на неустойката е без правно значение дали тя е прекомерна или не, която прекомерност, както

посочва и жалбоподателят, се преценява към момента на неизпълнение на договора чрез съпоставяне с вече настъпилите от неизпълнението вреди. В мотивите по т.3 на ТР № 1/15.06.2010 г. на ВКС по т.д. № 1/2009 г., ОСТК изрично е указано, че условията и предпоставките за нищожност на клаузата за неустойка произтичат от нейните функции, както и от принципа за справедливост в гражданските и търговските правоотношения, като преценката за нищожност на неустойката поради накърняване на добрите нрави следва да се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора, а не към последващ момент, т.е. тя не се прави към настоящия момент - момента на разглеждането на спора. Неоснователни по начало затова са изложените във въззивната жалба на дружеството-ищец доводи за неправилност на решението с оглед посочен размер на дълга към датата на обявената предсрочна изискуемост 25.02.2021 г., с оглед информация към 25.02.2021 г. за състоянието на обезпеченията, с оглед разпределена сума от продаден в изпълнително производство имот и с оглед пазарната стойност на наличните обезпечения. Тези обстоятелства са без правно значение при преценката дали клаузата за неустойката е нищожна поради противоречие с добрите нрави. Относно посоченото в тази въззивна жалба обстоятелство за предоставяне на два от недвижимите имоти като обезпечение (договорна ипотека) и по друг договор за кредит между същите страни, следва да се отчете, че то по начало е относимо при преценката на основателността на възражението за нищожност на неустойката в случая, но не може понастоящем тепърва да бъде разглеждано от апелативния съд, тъй като на него ищецът не се е позовал в първоинстанционното производство, съответно, не е посочил и представил там за събиране от окръжния съд доказателства. Няма пречка съдът, както първоинстанционният, така и въззивният, и служебно да преценява обстоятелствата и доказателствата по делото, но те следва да са били надлежно заявени в първоинстанционното производство и да се установяват от събраните там доказателства. Следва освен това да се посочи и отчете, че конкретни съображения и правни доводи за нищожност на договорната клауза относно неустойката от страна на ответника са заявени едва в писмената защита, представена на 5.06.2023 г., след приключването на съдебното заседание на окръжния съд на 1.06.2023 г. Подобно процесуално поведение несъмнено засяга правото на защита на ищеца, тъй като страната, която е заявила възражението за нищожност, може

да излага и допълнителни съображения в хода на производството, но добросъвестността изисква да го направи по начин, че другата страна да може да се защити, включително и когато съдът може да извърши преценката за нищожност без да е необходимо събиране на доказателства, а само въз основа на вече представените такива, включително само с оглед съдържанието на договора или на договорна клауза. Доколкото в случая изложените от ответника в писмената защита съображения се основават на събраните по делото доказателства, с оглед постановеното вече от окръжния съд решение и възможността страните да изложат съображенията и доводите си във въззивната жалба и отговора на тази жалба, то не е налице пречка те да бъдат сега обсъдени. Развитите съображения са за това, че неустоечната клауза е нищожна, защото в чл.20 от договора е предвидено, че при нарушаване на сроковете за издължаване на кредита от страна на кредитополучателя той дължи на кредитора неустойка в размер на 0,1% върху размера на просроченото задължение за всеки ден забава, което се равнява на 36,5% годишно, като тя се начислява от деня на възникване на задължението (т.е. от деня на забавата) до деня, в който бъде заверена сметката на кредитора със съответната сума (т.е. до датата на плащането), т.е. тази неустойка е без краен предел на начисляване. Посочено е, че съгласно чл.16,ал.1 от договора за кредит дължимата възнаградителна лихва по кредита е в размер на 3-месечен SOFIBOR + 8,75% надбавка годишно, като от погасителния план към договора е видно, че към датата на сключването му определената по тази формула годишна лихва е била в размер на 9,273%. Посочено е, че към датата на сключване на процесния договор за кредит изчислената на годишна база договорена неустойка надвишава приблизително с 4 пъти размера на договорената възнаградителна лихва, както и с повече от 3,5 пъти обезщетението по чл.86,ал.1 от ЗЗД за забава в размер на законната лихва, дължимо при забавено изпълнение на парично задължение. Заявено е, че в разпоредбата на чл.86,ал.1 от ЗЗД законодателят (т.е. Държавата) е определил размера на обезщетението при забава в плащането на парични задължения като обща форма на отговорност, обезщетяваща кредитора за вредите от неизпълнението, която същевременно има обезпечителна за него функция, както и санкционна спрямо длъжника функция. Заявено е, че определеният от Държавата размер на обезщетението за забава по чл.86,ал.1 от ЗЗД се явява универсален измерител на понятието за добрите нрави и съществуващото в

обществото разбираше за справедливост, балансиращ в еднаква степен интересите и на кредитора, и на длъжника по начин че да се постигне едновременно обезпечителната, обезщетителната и санкционната функция на законово определеното обезщетение за забава, които функции са присъщи и за неустойката по чл.92,ал.1 от ЗЗД. Позицията се на решение № 148/25.02.2020 г. на ВКС по т.д. № 219/2018 г. относно приемане, че когато предвиденото с договорената неустойка обезщетяване на кредитора за действително причинените му от забавата вреди надхвърля в пъти законоустановената специфична за паричните задължения обща форма на отговорност (чл.86,ал.1 от ЗЗД), това изключва тази неустойка, дори и с придаден ѝ наказателен превес, да е в пределите на останалите ѝ функции, определени в чл.92,ал.1 от ЗЗД, и като нарушаваща добрите нрави тя е нищожна на основание чл.26,ал.1,предл.3 от ЗЗД. Заявено е, че това само по себе си е достатъчно, за да се приеме, че клаузата на чл.20 от процесния договор за кредит е нищожна, но е счетено и че са налице и допълнителни основания за това. Посочено е, че съгласно данните относно ищеца в ТРРЮЛНЦ, едноличен собственик на капитала на дружеството е „Б.Б. за р.“, чийто едноличен собственик на капитала е Държавата, от което следва, че ищцовото дружество е създадено и капиталът, с който извършва търговската си дейност, е формиран от активи-собственост на Държавата. Заявено е, че в своята публична дейност Държавата е предвидила, че при забава от страна на физически или юридически лица в изпълнението на публичноправните им задължения към нея, аналогично на възприетия критерий за справедливост по чл.86,ал.1 от ЗЗД, се дължи обезщетение за забава в размер на законната лихва (например, чл.1 от Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания и чл.113,ал.1 от КСО) и, независимо че ищецът е търговско дружество, то все пак непосредствен негов собственик е държавата, поради което договарянето от ищеца на неустойка в размер, надвишаващ няколкократно установения от самата Държава универсален измерител на обезщетението за забава, както за частноправни, така и за публичноправни задължения, в още по-голяма степен е в нарушение на добрите нрави. Счита се, че тъй като порокът (нищожността) на клаузата на чл.20 от ЗЗД е налице още при сключването на договора, то следва изводът, че в случая не е налице валидно неустоечно съглашение, съответно, не е възникнало задължение за плащане на неустойка и не е дължима претендираната от ищеца сума за

неустойка. Видно е, че основателността на така изложените от ответника в писмената му защита доводи с оглед тяхната същност може да бъде проверена от съда въз основа само на събраните по делото доказателства, на общодостъпни данни и на общоизвестни факти, поради което те следва да бъдат обсъдени. При преценката следва да се отчете, както е посочено още в т.3 на ТР № 1/15.06.2010 г. на ВКС по т.д. № 1/2009 г., ОСТК, че автономията на волята на страните да определят свободно съдържанието на договора и в частност да уговарят неустойка е ограничена от разпоредбата на чл. 9 от ЗЗД в насока съдържанието на договора да не противоречи на повелителни норми на закона, а в равна степен и на добрите нрави, и в този смисъл ограничението се отнася както за гражданските, така и за търговските сделки по аргумент от чл. 288 от ТЗ, като добрите нрави не са писани, систематизирани и конкретизирани правила, а съществуват като общи принципи или произтичат от тях и са морални норми, на които законът е придал правно значение, защото правната последица от тяхното нарушаване е приравнена с тази на противоречието на договора със закона. Посочено е изрично, че един от тези принципи е принципът на справедливостта, който в гражданските и търговските правоотношения изисква да се закриля и защитава всеки признат от закона интерес. Указано е изрично в тълкувателното решение, че условията и предпоставките за нищожност на клаузата за неустойка произтичат от нейните функции, както и от принципа за справедливост в гражданските и търговските правоотношения, като преценката за нищожност на неустойката поради накърняване на добрите нрави следва да се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора, а не към последващ момент, като следва да бъдат преценявани като критерии естеството (парични или непарични) и размерът на задълженията, чието изпълнение се обезпечава с неустойка, дали изпълнението на задължението е обезпечено и с други правни способности (поръчителство, залог, ипотека и др.), вид на уговорената неустойка (компенсаторна или мораторна) и вида на неизпълнение на задължението (съществено или за незначителна негова част), съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнението на задължението вреди, както и други критерии при конкретната преценка на обстоятелствата по делото, като се взимат предвид конкретните факти и обстоятелства за всеки отделен случай. Указано е още, че неустойката следва да се приеме за

нищожна, ако единствената цел, за която е уговорена, излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. Видно е с оглед текста на клаузата на чл.20 от договора за кредит, че неустойката е установена като мораторна (за забавено изпълнение) при неизпълнение от кредитополучателя на негово договорно парично задължение да изплаща паричния дълг за издължаване на кредита в установените от страните срокове. Размерът на дълга е значителен, доколкото предоставеният кредит съгласно договора от 13.11.2015 г. е в размер на 201 500 лв., като съгласно погасителния план към него дължимата лихва до договорения срок за погасяването му 5.11.2025 г. е в размер на 111 691,24 лв. и общо паричното задължение за плащане на главницата и лихвата е в размер на 313 191,24 лв. При договарянето на неустойката е установена нейна зависимост, обвързаност от вида на неизпълнението - с оглед размера на просроченото задължение, - тъй като тя е договорена върху размера на просроченото задължение за всеки ден забава от деня на възникване на задължението до деня на плащането на съответната сума. Доколкото несъмнено не може да бъде предварително посочен в договора краен срок на този вид неизпълнение, то неустойката е договорена без конкретен краен предел, който краен предел зависи от поведението на длъжника, поради което не може да се приеме, че тя не е съобразена с вида на неизпълнението, а именно дали то е съществено или за незначителна негова част. Видно е също така от раздел IV на договора, че изпълнението на задължението на кредитополучателя да изплати всички вземания на кредитора е обезпечено и с други правни способности – учредяване на договорна ипотека върху собствен на Р.В. недвижим имот (жилище-апартамент от 75,67 кв.м. в гр.Нови пазар), учредяване на договорна ипотека от лицето Р.П. върху негови собствени недвижими имот (нива от 3 000 кв.м., нива от 3 060 кв.м. и нива с площ 9 692 кв.м. в землището на с.е., апартамент с площ 33,49 кв.м. в гр.Н. п. и поземлен имот с площ 1 372 кв.м. ведно с построения в имота краварник с площ 214 кв.м. в землището на с.Е.), учреден от Р.В. особен залог върху 25 броя крави, учреден от Т. М. А. особен залог върху 60 броя крави и върху тръбодоилна инсталация за 40 броя животни (като е посочено от какво тя се състои), учреден от Р.В. особен залог върху всички настоящи, бъдещи и условни вземания, постъпили по нейна конкретно посочена банкова сметка и по всички нейни настоящи и бъдещи сметки в посочена банка, а също и върху всички субсидии, вече получени, настоящи и

предстоящи за получаване от ДФ“З.“, независимо от мярката или основанията за отпускане. С оглед вида на имуществото, относно което са договорени обезпеченията, който вид не сочи на негова значителна стойност, и значителния размер на дълга не може да се приеме, че в случая договарянето и на неустойка е ненужно, несъразмерно. Относно съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнението на задължението вреди следва да се отчете, че неустойката е договорена в размер на 0,1% върху размера на просроченото задължение за всеки ден забава, което означава, че на годишна база (360 дни) тя е 36%. През искивия период 5.02.2016 г.-4.01.2022 г. размерът на законната лихва е 10% (тъй като годишният размер на законната лихва е 10% плюс основния лихвен процент на БНБ, а основният лихвен процент на БНБ след 1.02.2016 г. до м.октомври на 2022 г. е 0%), съответно, дневният процент на законната лихва е 0,028%, с оглед на което неустойката е договорена в размер 3,6 пъти над размера на законната лихва, която законна лихва представлява предвидимата към момента на договарянето на неустойката вреда като типична и закономерна последица от забавата да се издължи парична сума. Няма законодателно въведен праг в процентно отношение, до който да се уговаря неустойката, като такъв не би могъл да бъде общо поставян и от съдебната практика. Размер на неустойка, който е договорен като 3,6 пъти над размера на законната лихва, сам по себе си не може да се счита за необосновано високо обезщетение, несъответно на комплекса от трите функции на неустойката (обезпечителна, обезщетителна и санкционна), съответно, да обоснове приемане, че единствената цел, с която неустойката е уговорена, излиза извън трите присъщи нейни функции. В случая с оглед на установените по делото факти и обстоятелства той не може да се прецени и като несъразмерен и затова неотговарящ на присъщите за неустойката цели – да обезпечи изпълнението на задължението и да обезщети кредитора за вредите от виновното неизпълнение на длъжника да изплаща задълженията си (дължимите суми) по кредита. Сравнение между размера на неустойката и договорената възнаградителна лихва (9,273% съгласно погасителния план) е неуместно, неотносимо с оглед разликата в целите при договарянето им – възнаграждение за предоставен паричен ресурс и обезщетение за вреди от неизпълнението без да е нужно те да се доказват. Неоснователно в случая ответникът претендира при преценката за съразмерност, респективно

несъразмерност, на размера на неустойката към очакваните от неизпълнението вреди да се вземе предвид, че съгласно общодостъпните данните от ТРРЮЛНЦ едноличен собственик на капитала на дружеството-ищец е „Б. б. за р.“ЕАД, а едноличен собственик на капитала на банката е държавата, Република България. Ищецът е търговско дружество, участието му в гражданския оборот е обичайното за такъв правен субект и не разкрива специфики с оглед собствеността на неговия капитал, поради което е неправилно да се твърди, че поради тази собственост то следва да бъде третирано различно при преценката относно несъразмерност на договорената неустойка. Аргументите във въззивната жалба, касаещи не несъразмерност на неустойката при договарянето ѝ с очакваните вреди, а нейна прекомерност спрямо неизпълненото парично задължение към момента на обявяване на предсрочната изискуемост и понастоящем, не следва да бъдат обсъждани като ирелевантни за спора. При отчитане на договорения размер на неустойката, базата за начисляването ѝ, големия размер на паричния дълг, наличието на други обезпечения върху имущество без данни те да са на висока стойност, зависимостта на натрупването на сума за неустойката от поведението (забавата) на длъжника не се установяват основания да се приеме, че при сключването на договора не е отчитано съотношение между размера на така договорената неустойка и очаквани вреди за кредитора от неизпълнение (забавено изпълнение) от кредитополучателя на поетото по договора задължение да изплаща паричния дълг. При тези обстоятелства не може да се приеме, че така договорената неустойка не е съобразена с присъщите за неустойката обезпечителна, обезщетителна и санкционни функции, съответно, не следва да се приеме, че с договарянето ѝ се цели гарантиране от страна на кредитора на получаване от него на доход от съконтрахента по договорната връзка в размер, несъобразен с евентуалните вреди за ищеца от неизпълнение на задължението на кредитополучателя. Не се установява поведение на кредитора при договарянето на неустойката, което да следва да се приеме за недопустимо с оглед принципите на справедливостта, на добросъвестността в гражданските взаимоотношения и на предотвратяване на несправедливото облагодетелстване, като лишено от договорна логика и несъобразено с изискването за еквивалентно съотношение на престациите. Затова е неправилна преценката на окръжния съд, че така установената към момента на сключване на договора клауза на чл.20 от него за дължимост на

неустойката е нищожна като противоречаща на добрите нрави. Установява се, че тази претенция на ищеца за установяване на дължимост и на исковата сума за неустойка е основателна, подадената от дружеството-ищец въззивна жалба е основателна и първоинстанционното решение като неправилно следва да бъде отменено в тази негова част с признаване за установено, че ответникът дължи на ищеца и заплащане на претендираната сума за неустойката.

Установява се следователно, че подадената от ответника по спора Т. въззивна жалба е изцяло неоснователна и следва да бъде оставена без уважение, а решението на окръжния съд в обжалваните от него части е правилно и следва да бъде потвърдено. Установява се, че подадената от дружеството-ищец по спора въззивна жалба е изцяло основателна и следва да бъде уважена, като решението на окръжния съд в обжалваните от този жалбоподател части следва бъде отменено като неправилно и да бъде признато за установено между страните, че ответникът дължи на ищеца и сумите за такси и неустойка. Съответно, с оглед изхода от въззивното обжалване решението на окръжния съд следва да бъде изменено и в частта му за разноските. Вместо изчислените по съразмерност сума 4 155,47 лв. за разноски в заповедното производство и сума 4 325,56 лв. за разноски в исковото производство, които суми е присъдил окръжният съд, ответникът дължи да заплати на ищеца цялата посочена от окръжния съд сума за направените разноски в заповедното производство 6 107,95 лв. и цялата посочена от окръжния съд сума за направените разноски в исковото производство 6 357,95 лв. Следва затова сега ответникът да бъде осъден да заплати на ищеца още сумата 1 952,48 лв. за разноски в заповедното производство и още сумата 2 032,39 лв. за разноски в исковото производство. Решението следва да бъде отменено в частта му, с която ищецът е осъден да заплати на ответника разноски по съразмерност 79,91 лв. Решението следва да бъде отменено и в частта му, с която ищецът е осъден съгласно чл. 38, ал. 2 от ЗА да заплати на адвокат И. адвокатско възнаграждение за оказаната от него на ищеца безплатна адвокатска помощ в размер на 2 393,59 лв.

Страните претендират за направените от тях разноски за въззивното производство по спора. С оглед отхвърлянето на подадената от Т. въззивна жалба разноски за производството по нея не му се дължат. Той дължи разноски на ответното по тази жалба дружество-ищец по спора. Тъй като отговорът е подаден от юрисконсулт на дружеството, дължимо е

юрисконсултско възнаграждение при условията на чл. 78,ал.8 от ГПК във вр. с чл. 37,ал.1 от ЗПП, което съгласно чл. 25,ал.1 от Наредбата за заплащане на правната помощ следва да се определи на 100 лв. и тази сума да бъде присъдена в тежест на жалбоподателя Т.. С оглед уважаването на подадената от дружеството въззивна жалба ответникът по нея Т. следва да бъде осъден да му заплати сумата 1 954 лв. за платената ДТ. С тази жалба се претендира за присъждане на юрисконсултско възнаграждение в размер на 300 лв. С оглед разпоредбата на чл. 78,ал.8 от ГПК във вр. с чл. 37,ал.1 от ЗПП, вр. чл. 25,ал.1 от Наредбата за заплащане на правната помощ следва ответникът Т. да бъде осъден да заплати на дружеството-жалбоподател и сумата 300 лв. за юрисконсултско възнаграждение.

С оглед на гореизложеното съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 294/18.08.2023 г., постановено по т.д. № 520/2022 г. на ОС-Стара Загора, В ОБЖАЛВАНИТЕ НЕГОВИ ЧАСТИ, с които е признато за установено по отношение на Т. К. Т. съществуване на вземането на „ББР М.“ ЕАД-гр.С., ЕИК з а сумата 174 641, 23 лв., представляваща главница по договор за кредит № г. и анексите към него за периода от 05.02.2016 г. до 4.01.2022 г., ведно със законната лихва за периода от датата на подаване на заявлението 10.01.2022 г. до окончателното изплащане на вземането, и сумата 28 030, 13 лв., представляваща договорна лихва за периода от 05.02.2016г. до 04.01.2022 г., за които е издадена заповед № 51/25.01.2022 г. по ч. гр. д. № 43/2022 г. по описа на Районен съд - Нови пазар, осъден е Т. К. Т. да заплати на „ББР М.“ ЕАД-гр.С. направените в заповедното производство разноси в размер на 4 155, 47 лв. съразмерно с уважената част от исковите и направените в исковото производство разноси в размер на 4 325, 56 лв. съразмерно с уважената част от исковите.

ОТМЕНЯ решение № 294/18.08.2023 г., постановено по т.д. № 520/2022 г. на ОС-Стара Загора, В ОБЖАЛВАНИТЕ НЕГОВИ ЧАСТИ, с които са отхвърлени предявените искове от „ББР М.“ ЕАД-гр.С. против Т. К. Т. за установяване, че Т. К. Т. дължи на „ББР М.“ ЕАД такси в размер на 5 438, 22 лв. за периода от 05.02.2016 г. до 04.01.2022 г. и неустойка в размер на 89 787, 88 лв. за периода от 05.02.2016 г. до 04.01.2022 г. по договор за кредит

№.... г. и анексите към него, КАТО ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по иска с правно основание чл. 124, ал.1 във вр. с чл. 415, ал.1 от ГПК, вр. чл. 422, ал.1, предявен с искова молба от 31.05.2022 г. от „Б.Б.Р. М.“ЕАД-гр.С., ул.“Д. И.“1, ЕИК против Т. К. Т., ЕГН ***** от гр. С 3, ул.“Арх.Х. Д.“12, вх.А, ет.3,ап.30, че в качеството му на солидарен длъжник на основание чл.121 и сл. от ЗЗД по договор за кредит № г. и анексите към него - анекс №1/18.12.2015 г., анекс № 2/17.08.2016 г., анекс №3/27.07.2017 г. и анекс №4/10.07.2018 г. - той дължи на ищеца и сумите 5 438,22 лв. за такси за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г. и 89 787,88 лв. за неустойка за периода от 5.02.2016 г. до 4.01.2022 г., за които суми на ищеца също е издадена заповедта № 51 от 25.01.2022 г. по ч.гр.д. № 43/2022 г. на РС-Нови пазар за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК и изпълнителен лист № 41/25.01.2022 г., срещу която ответникът Т. е възразил по реда на чл. 414 от ГПК.

ОТМЕНЯ решение № 294/18.08.2023 г., постановено по т.д. № 520/2022 г. на ОС-Стара Загора, В ОБЖАЛВАНИТЕ НЕГОВИ ЧАСТИ, с които е осъдено „ББР М.“ ЕАД-гр.С. да заплати на Т. К. Т. направените в производството разноски в размер на 79, 91 лв. съразмерно с отхвърлената част от исковете и е осъдено „ББР М.“ ЕАД-гр.С. да заплати на И. С. И. от АК-С. 3. адвокатското възнаграждение за оказаната безплатна адвокатска помощ на ответника в размер на 2 393, 59 лв. съразмерно отхвърлената част от исковете.

ОСЪЖДА Т. К. Т., ЕГН ***** от гр. С. 3., ул.“Арх.Х. Д.“12, вх.А, ет.3,ап.30 да заплати на „Б.Б.Р. М.“ЕАД-гр.С., ул.“Д. И.“1, ЕИК още сумата 1 952,48 лв. за направените разноски в заповедното производство и още сумата 2 032,39 лв. за направените разноски в исковото производство по спора пред окръжния съд.

ОСЪЖДА Т. К. Т., ЕГН ***** от гр. С.3., ул.“Арх.Х. Д.“12, вх.А, ет.3,ап.30 да заплати на „Б.Б.Р. М.“ЕАД-гр.С., ул.“Д. И.“1, ЕИК разноски за въззивното производство по спора - сумата 1 954 лв. за платената ДТ и сумата 400 лв. за юрисконсултско възнаграждение.

Решението може да се обжалва при условията на чл. 280 от ГПК пред Върховния касационен съд – гр. С. с касационна жалба в едномесечен срок от

връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____